

Wallisch Kálmán és az emléktáblaügy

Megdöbbenve értesültem ismerőseimtől arról hogy Újszegeden, a Bérkert utca 99. szám alatti ház faláról általam ismeretlen személyek már hónapokkal ezelőtt *eltávolították a legendáshírű szociáldemokrata munkásvezér és politikus, Wallisch Kálmán emléktábláját.*

Wallisch Kálmán 1889-ben született Lugoson, amely ma Lugo néven Romániához tartozik. Élete folyamán egymásután három ország – Magyarország, Jugoszlávia és Ausztria – szociáldemokrata munkásmozgalmában tevékenykedett. Magyarországon 1918 őszétől városunkban, *Szegeden a Magyarországi Szociáldemokrata Párt városi titkára volt;* ez a pártszervezet 1919 februárjában több mint 32 ezer tagot számlált. Wallisch a Munkás tanács bizalmából 1919. március 14-én polgármester, március 21-én a szegedi direktórium tagja lett. Neki is köszönhető, hogy a nagyszabású, ma már utópikusnak tűnő céloktól vezérelt, mindössze öt napig működő direktórium ideje alatt *rend volt a városban* és a haja szála sem görbült meg senkinek.

Wallisch 1920 őszétől Ausztriában élt, amely ország második emigrációja után második hazája lett, s ahol *mint az osztrák szociáldemokrácia egyik legnagyobb alakja írta be nevét a történelembe.* 1934 februárjában mint Stájerország szociáldemokrata párttitkára Bruck an der Mur térségében élére állt a Republikanischer Schutzbeemd (Köztársasági Védszövetség) felkelésének, amely Ausztria-szerte a megtámadott demokrácia, az alkotmány és a szociális jogok védelméért lobbant lángra. A felkelés véres leverése után a Dollfuss-kormány bírósága Wallischt parlamenti képviselői immunitását figyelmen kívül hagyva Leobenben *statáriálisan halálra ítélte és kivégeztette.* A leobeni börtön fás udvarán felállított bitófa alatt, már nyakán a kötéllal, Wallisch utolsó szavaival a szociáldemokráciát és a szabadságot éltette. Mindössze 45 évet élt, ő volt az első prominens politikus Ausztriában, aki az ausztrofasizmus áldozatául esett.

Úgy vélem, *el fogunk térti a művelt Európa szokásaitól, ha egy Wallisch formátumú történelmi személyiség szerény emléktáblája nem talál magának helyet valahol Szeged városában.*

Soós Katalin történész
az Osztrák Köztársaság
Viktor Adler Állami Díjának tulajdonosa

Lesz még Városszépítő Egyesület

Megtörtént a csoda. Megfúj-tuk egy kicsit a hamu alatt izzó parazsat és íme, már pislákol is a remény fénye.

A közelmúltban megbeszélést tartott az önkormányzat klubhelyiségében a várost szerető és érte tenni akarók kis csoportja. Választmányi tagok, hivatalból delegáltak. A megbeszélésen kiderült, hogy az új egyesületi törvény értelmében *az egyesületünk jogfolytonossága nem forog veszélyben.* Május közepe táján közgyűlést kívánunk tartani, amiről a helyi sajtóból tájékoztatást kapnak a régi és az esetleges új tagjaink. A közgyűlésen reméljük rendezni tudjuk sorainkat és újult erővel tehetünk városunkért. Megtudtuk azt is, hogy az OTP bizony elég mostohan kézelte kis pénzecskenket (cca. száz ezer forintot), ami évek óta alig kamatozott. Csoda, hogy keze-

lési költség címén el nem fogyott, mivel mi nem tudtunk és nem is akarunk a köz pénzével manipulálni, mint ahogy egyes vállalati főkönyvelők és egyéb ügyeskedő „pénzemberek” tették azt. Szinte semmi kamattal forgatta saját üzleti hasznára az OTP a városszépítők forintjait. Bízunk abban, hogy *a város érdekében meg lehet találni a módot szerény tőkénk visszamenőleges kamatelésére.*

Megkezdődnek az érdemi tárgyalások az önkormányzat illetékeseivel is. Bízunk a sikerben. A májusi közgyűlésünkre ezúton is tisztelettel és szeretettel meghívjuk szegedi országgyűlési, önkormányzati képviselőinket, a polgármesteri hivatalt, valamint minden kedves szegedi honpolgárt, aki a városát szereti és tenni is akar érte.

Vajda János

Eperfa-monológ

Lehet, hogy csak kevesen vették észre? Egyedül állt a városháza közvetlen közelében, mindenféle idegen nevű díszfák között. Egyedül abból a világból, amelyik nem jutott igazán közel a magas hivatalhoz: hajdani országutak díszje, jelzője, tanyaudvarok árnyékadója, vándoroknak csemegéjét adó eperfa.

Vastag derekú, halványzöld fájú eperfa a MÁV-igazgatóság mögött. Ugyan ki ültette oda? Mire gondolt, amikor ültette? Talán vasutasdinasztiák emlékére, arra, hogy a messi zi utakat mindig eperfák végtelen sora mutatta? Jelkép? Hiszen a táj legnagyobb indóháza, Szeged nagyállomás szomszédságában is eperfa áll. Tavaly még csemegéztem a gyümölcséből, és úgy láttam: akkora eperfa nem sok létezik a Nagyalföldön. S lám, kistestvérét most kivágaták a mozdony faránál. Nincs többé.

Nem takarja szép lombja a parkot, szinte figyelmeztetvén a sínen veszteglő acélkerekrűt: lejárt az idő pajti! Talán egyszer majd téged is kitagadnak innét, mint az eperfát.

De hát miért siratom? Mert emlékeztetett egy feledhetetlen helyre: egy ház udvarára ahol születtem, gyerekeskedtem. Apám gyönyörű eperfája alatt. De hát az egyetösszr kismembek környezetében volt, nem a város közepén. Nyilván ez tűnt fel valakinek és kivágatta a fát a mozdonynál. Volt-nincs.

Városdísznek eperfa?

Kaczúr István

Képviselői „bruttósítás”

Bravó, úgy látszik, büszke „eleink” is rájöttek, hol tart, hová fejlődik rettentő inflációnk. Nekik a megoldás könnyen adatott (+bruttó), hisz az idei évtől a költségvetésük is adókötelessé vált. Tehát mi, kis elkötelezett nemzet leértékelt szolgál hada „bruttósítottuk” jövedelmüket, a következő verzió szerint.

Etalon a polgármesteri fizetés meghatározott százaléka (melyik?). Mert én ezt most nem értem.

Idézem: Képviselők 10 százaléka, bizottsági tagok 20 százaléka (ha az illető képviselő két bizottságnak is tagja, úgy 25 százaléka). Na ne, most vagy zseni vagy matematikus. Szerintem

Tisztelt Barátom!

A Délmagyarország a Bős–Nagymaros-ügyben mindig tárgyilagos tudott maradni – így a március 21-i számban is, Gázsó L. Ferencnek a C változatról írott beszámolójában is. Szabad legyen ehhez még néhány szót fűzni a szakember szemével és a szakajtó főszerkesztőjének informáltságából:

„Ezt a vonatot lekéstük” – s a C változatot már elhárítani nem tudjuk. Ugyanis, ha a dunakiliti (egyébként kész) duzzasztómű megnyitására hajlandónak is mutatkoznánk, ott még 3–4 millió forintos földmunka és egyéb mellékmunka hiányzik, amire egyrészt Kupa úrnak nincs pénze, másrészt, ha volna is, vagy ha gyors kölcsönt szereznénk, októberig nem fejezhetnénk be. Cseh– és szlovák szomszédaink már nem hiszik, hogy munkaszüneteltetési javaslataink őszinték, hiszen 1989. május 13-án is „csak” két hónapra álltunk le, a „vizsgálatok befejezéséig”, azóta sem vizsgálat, sem folytatás, sem felszámolás.

Az 1977-es szerződést felmondhatjuk ugyan, de a fizetést (milliárdokat) már csak azért sem kerülhetjük el, mert a birtokon belül levő északi szomszéd ezt az áramtermelésből behajtja. A látványos szerződésbontásunk körülbelül annyi, mint amikor a gazda a jégverés után nekimegy a vetésének: „Lássuk, Uramisten, mire megyünk ketten.”

Egy megoldás marad: Ha a már elkerülhetetlen bősi üzembehelyezés után megépítjük Nagymarost, mert akkor jogot szerzünk a bősi áram arányos részére, északi szomszédunk is több áramot kap az együttműködés jobb hatásfoka miatt, a dunai hajózás lehetővé válik, a közös árvízvédelem hatékony lesz. Ha az eltűnt környezeti károkból maradna valósékn

ezt még kéne vitatni, nem? (így plusz 5 százalék) és minden stimmel. bizottsági elnökök, al-elnökök (nagyamák), tanácsnokok (tanácselnökök) 30 százalék. Szavanként? Nem képviselő bizottsági tagok, tehát teljesen alkalmatlanok 15 százalék. Bravó!

Most jön az igazi. A legfőbb titulusok jegyzője pedig a polgármesteri bruttó 50 százaléka. Most nincs szó kulturális életünk jeles képviselőiről. Ők már bizonyítottak.

Az adózás ténye időszerű, bár családban marad, s nem értem a százalék forinthez való viszonyát sem.

Szurdi Zsolt
népi rocker

Levél a főszerkesztőhöz

valami is, ezt a megdrágult energia többlet-költségeiből többszörösen el lehet hárítani.

A múlt a héten a Cseh- és Szlovák Köztársaság területén tartózkodtam: a Kármán József irodalmi és kulturális napok keretében életemben először nyílt alkalmam a Csemadok meghívására előadást tartani 1945-ben elhagyni kényszerült szülővárosomban, Losoncon és a közeli Fülek magyar gimnáziumában – no, nem a vízlépcsőről, hanem néhai nagyapámról, Scherer Lajosról és az általa fenntartott, 1921 és 1932 közt létező diák és cserkész havi folyóiratról, az „A Mi Lapunk”-ról. Előadás után azonban a csaknem fél évszázada nem látott egykori iskolatársaim körülvettek és azt kérdezték: „Miért olyan merev a magyar kormány a Bős–Nagymaros ügyben? A mi helyzetünket rontjátok ezzel!” A vád engem nem ért...

Más miatt is említtem losonci és füleki napjaimat. A füleki gimnázium tanári kara egy emberként kérte, hogy szerezzek és küldjek számukra magyar folyóiratokat, például Élet és Tudományt, Heti Világgazdaságot, stb., amit az iskolai könyvtár is hasznosíthat és az sem baj, ha régi évfolyamok, vagy, ha nem frissek. Nem tudnánk megoldani, hogy azok az egyének, vagy közületek, akik, vagy amelyek eldobják a vásárolt folyóirataikat, ehelyett eljuttassák a már kiolvasott példányokat Fülekre? Én azonnal felajánlottam az általam szerkesztett Hidrológiai Közlöny utolsó három évfolyamát, de ez a folyóirat szakmai, speciális, gimnazisták számára nem föltétlenül érthető. Bár, talán kedvet csinál egyeseknek vízügyi pályához és megismerteti őket a magyar vízügyi hagyományokkal.

Üdvözlettel a szerkesztőségnek, olvasóknak:
Dr. Vágás István

Párbeszéd az olvasóval

Kezdem egy olvasói bejelentéssel, mely szerint a Gerle soron lakók tehetetlenek már az ottani, illegális szemétkerakóhely felszámoltatásának ügyében. A hölgy, aki az érintettek nevében lapunk segítségét kérte, már megtett minden tőle telhetőt. (Ritka az ilyen város lakó, aki előbb maga próbál utánajárni egy dolognak...) Beszélt a köztérületfelügyelőkkel, a város gondnokság illetékesével – nem sok jóval, pontosabban semmivel sem bíztatták. Újra és újra összegyűjteni, elszállíttatni a Gerle sori „szennyest” – erre nincs pénz; talán ha felírnák az ott szemetet lerakódó autók (so)k rendszámát; talán ha tisztázódna, kié az a terület, hiszen tisztántartása, megóvása annak a dolga volna – ilyesféle válaszokat kapott a telefonáló, s végül egy jó tanácsot: szóljon a DM-nek.

Hát szólt. A DM pedig most tisztelettel visszakérdez: igazán a Gerle soriaknak kellene „figyelőszolgálatot” szervezniük? Igazán nincs ebben a városban arra rendeltetett intézmény, szervezet, amely kitalálná és megvalósítaná a hatékony védekezést az ide-oda (nem csak a Gerle sorra) szemetet hordók ellen? Ha nincs, akkor itt nagy hiba van.

Azt sem akarom elhinni, hogy ha valaki (pontos név és cím a szerkesztőségben) december 6-án elő akar fizetni a DM-re, s ezt számlavezető OTP-fiókjánál megteszi, s december végén a postán tett látogatásakor is megerősíti, még március első napjaiban sem kapja az újságot. (A lényegyet tekintve mellékes, hogy a panaszos bennünket okol, fedd és csalódásával traktál – nem ő az első, elviseljük.) De ez történt, s csak bízhatom abban, hogy a havonta megkapott lapelőfizetési, -lemondási statisztikák mínuszai nem az ilyen esetekből vagy a pontatlan kézbesítésből, át nem vezetett címváltozásokból stb. adódnak.

Nemigen tudok mit kezdeni Szöginé Biácsi Zsuzsanna „morálpolitizáló” – tudom, nincs ilyen szó! –, valójában a szennyvíztisztító megvalósítását ellenző levelel. Azért nem, mert alapvetően elvetvén e technikai művelet szükségességét, a dánok és a város közös vállalkozását indokolatlannak tartja. (További jelzőit nem idézem, minősítéseit nem ismétlem.) Ötleit pedig talán szakembereknek kellene előadnia, hátha a velük folytatandó párbeszédben megismerkedne a valós indokokkal, amelyek miatt a város szennyvizének tisztítása nem tűr halogatást.

Járt nálam egy fiatalember, kézsebének késedelmes ellátását panaszolva. „Rá se néztek, úgy küldtek tovább az ügyeletes sebészetre” – mondta, s csak sejtem, milyen indulatok fortyoghattak benne, ha már gyógyult kézzel is vette a fáradságot, hogy a történetet elmesélje.

A levelek (mit levelek!? levélcsokrok!) két jellegzetes témájáról szólnék még, de már csak röviden: az állattartási rendezeltervezet pro és kontra emlegetik olvasóink – nekik is azt ajánlhatom, amit a 3-as villamos megszűnése ellen tiltakozóknak: számos fórumot, vitaestet tartottak, s tartanak még ez ügyben az önkormányzati képviselők. Menjen el, akinek véleménye van, s érveljen, no meg persze hallgassa meg a szakmához közelebb állók érvelését. Nem „lerázni” szeretnénk e két témát, de úgy véljük, lapunk kezdettől fogva teret adott mindkét érvrendszernek – s őszintén szólva újat már egyik féltől sem remélünk. Ismételnem pedig annyit jelentene: más, újabb keletű témáktól vesszük el a teret. Megértésüket kéri, s várja leveleiket:

PÁLFY KATALIN

Ágostonné Narozsni Anikó
6753 Szeged, Tápé, Árnyas u. 43.